Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний університет
Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи
Кафедра історії, археології та методики викладання

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректорка з навчальної та
науково-педагогічної роботи,
голова науково-методичної ради
_____ Дар'я МАЛЬЧИКОВА
« 22 » жовтня 2026 р.

Програма атестації здобувачів вищої освіти
Захист кваліфікаційної роботи

Галузь знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Спеціальність В9 Історія та археологія
Освітня програма Історія та археологія
Рівень вищої освіти другий (магістерський)
Форма навчання заочна

ПОГОДЖЕНО
на засіданні науково-методичної ради
факультету педагогіки, психології
та соціальної роботи
Голова НМР
_____Тетяна Швець
«19» жовтня 2026 р., протокол №2

Івано-Франківськ, 2026 р.

Затверджено на засіданні кафедри
історії, археології та методики викладання
Протокол № 4 від 05 жовтня 2026 р.

Завідувачка _____ Наталя КУЗОВОВА
(Підпис)

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Атестація здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за освітньо-професійною програмою «Історія та археологія» спеціальності В9 Історія та археології здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи магістра.

Атестація є завершальним етапом підготовки фахівця та має на меті встановлення відповідності засвоєних здобувачами компетентностей та результатів навчання вимогам Стандарту вищої освіти, затвердженого і введеного в дію наказом Міністерства освіти та науки України від 31.05.2021 № 603 та Освітньо-професійної програми (ОПП).

Підготовка та захист кваліфікаційної роботи магістра покликані підтвердити здатність здобувача самостійно розв'язувати складні задачі та проблеми у сфері історії та/або археології» відповідно до Стандарту вищої освіти № 603 та ОПП В9, застосовуючи сучасні методологічні підходи, інноваційні освітні технології та дотримуючись непорушних принципів академічної доброчесності.

Програмні компетентності

Інтегральна компетентність	Здатність розв’язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру в сфері історії та археології
Загальні компетентності (ЗК)	**ЗК01.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
	ЗК02. Здатність працювати автономно.
	ЗК03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
	ЗК04. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
	ЗК05. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК06. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК07. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК08. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК09. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Фахові компетентності спеціальності (ФК)

ФК01. Здатність виявляти та досліджувати історичні й археологічні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти, узагальнювати інформацію.

ФК02. Здатність здійснювати історичні й археологічні дослідження з визначеної тематики, в тому числі використовуючи методологічний інструментарій інших гуманітарних і соціальних наук.

ФК03. Здатність презентувати та обговорювати результати досліджень і професійної діяльності у сфері історії та археології.

ФК04. Здатність виявляти специфіку в підходах до вирішення проблем в галузі історії та археології представників різних наукових напрямів та шкіл, критично осмислювати новітні досягнення історичної науки.

ФК05. Здатність брати участь прикладних проєктах у сфері історії, археології та/або дотичних до них міждисциплінарних проєктах.

ФК06. Здатність здійснювати експертний аналіз в предметній області.

ФК07. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах фахової передвищої та вищої освіти, наукових установах.

ФК08. Здатність працювати в міжнародному контексті і

брати участь в реалізації спільних проєктів у сфері історії та/або археології з європейськими та євроатлантичними інституціями.

ФК09. Здатність використовувати сучасні цифрові інструменти і технології для проведення досліджень та професійної діяльності у сфері історії та археології.

ФК10. Усвідомлення принципів академічної доброчесності та норм професійної етики.

ФК11. Здатність виявляти та описувати історичні факти, що відображають історію певного регіону; орієнтуватись у досягненнях і проблемах регіональної історіографії

Програмні результати навчання

ПР01. Аналізувати теоретичні та методологічні проблеми сучасної історичної науки, критично оцінювати стан проблеми та результати останніх досліджень.

ПР02. Здійснювати рецензування, коментування, анотації наукових, науково-популярних, освітніх та публіцистичних текстів, які стосуються питань історії та археології.

ПР03. Планувати і виконувати прикладні частини дослідження у рамках історичних або міждисциплінарних проєктів з урахуванням сучасних методологічних підходів.

ПР04. Застосовувати у професійній діяльності у сфері історії та археології сучасні цифрові інструменти і технології для пошуку, збереження і оброблення інформації, у тому числі для виконання наукових досліджень і реалізації освітніх та інноваційних проєктів.

ПР05. Планувати і виконувати прикладні дослідження у сфері історії та археології, висувати та перевіряти гіпотези, обирати методи дослідження, аналізувати результати, обґрунтовувати висновки.

ПР06. Здійснювати експертизу пам’яток історії, археології та культури з метою їх охорони та можливого подальшого використання.

ПР07. Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з питань історії та/або археології до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ПР08. Розширювати актуалізовану джерельну базу за рахунок введення до наукового обігу архівних джерел, опрацювання фондів музеїв, участі у наукових й археологічних експедиціях тощо.

ПР09. Здійснювати викладацьку діяльність у закладах вищої освіти на основі сучасних освітніх технологій, а також принципів і практик європейських країн.

ПР10 Знати історичні факти, що відображують історію Південної України, актуальні проблеми регіональної історіографії

2. НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА

Організація підготовки та проведення атестації здобувачів вищої освіти регулюється чинним законодавством України та нормативно-правовою базою Херсонського державного університету:

Закони України «Про вищу освіту», «Про освіту», «Про авторське право і суміжні права», «Про академічну доброчесність».

Стандарту вищої освіти, затвердженого і введеного в дію наказом Міністерства освіти та науки України від 31.05.2021 № 603.

Положення про кваліфікаційну роботу (проєкт) у Херсонському державному університеті (затверджено наказом ректора ХДУ від 09.10.2020 № 953-Д у новій редакції наказу від 30.09.2026 № 552-Д);

Порядок оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Херсонському державному університеті (затверджено наказом ректора ХДУ від 30.09.2026 № 550-Д);

Положення про академічну доброчесність Херсонського державного університету (затверджено наказом ректора ХДУ від 02.09.2026 № 426-Д);

Порядок запобігання академічному плагіату в навчальних і наукових роботах здобувачів вищої освіти ХДУ (затверджено наказом ректора ХДУ від 30.04.2025 № 219-Д);

Порядок оскарження процедури проведення та результатів оцінювання контрольних заходів у Херсонському державному університеті (затверджено наказом ректора ХДУ від 07.09.2020 № 802-Д).

Інституційний регламент використання сервісів на основі штучного інтелекту в Херсонському державному університеті (затверджено наказом ректора ХДУ від 27.05.2025 № 266-Д).

3. ВИМОГИ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ ТА ПОРЯДОК ПІДГОТОВКИ ДО ЗАХИСТУ

3.1. Обсяг, структура та мова виконання роботи

Згідно з Положенням про кваліфікаційну роботу (проєкт) (нова ред. від 30.09.2026 № 552-Д) кваліфікаційна робота магістра має відповідати наступним обов'язковим параметрам:

Обсяг основного тексту: не менше 40 сторінок друкованого тексту формату А4 (без урахування додатка та списку використаних джерел).

Структура роботи: титульний аркуш, зміст, перелік умовних позначень (за потреби), вступ, основна частина (не менше 2–3 розділів із підрозділами), висновки, список використаних джерел, додатки.

Джерельна база: список має містити не менше 40 найменувань, включаючи фахові вітчизняні та зарубіжні наукові публікації, а також джерела з цифрових баз даних та веб-ресурсів.

Мова виконання: кваліфікаційна робота виконується державною (українською) мовою.

3.2. Перевірка на унікальність та дотримання академічної доброчесності

Відповідно до Порядку запобігання академічному плагіату (2026) та Положення про академічну доброчесність (2026) усі кваліфікаційні роботи

підлягають обов'язковій технічній перевірці на унікальність та експертній оцінці.

Попередній передзахист та перевірка. Здобувач готує та подає помічнику декана з якості освіти повний примірник роботи та скорочений примірник (без вилучених таблиць, списку джерел та титулу) для технічної перевірки в Науковій бібліотеці ХДУ.

Експертний висновок. Експертна комісія кафедри аналізує звіт подібності, згенерований антиплагіатною системою, та складає Експертний висновок щодо відсутності або наявності академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації.

Наслідки недоброчесності. Дотримання норм академічної доброчесності є імперативною умовою допуску роботи до захисту. У разі виявлення плагіату чи фальсифікацій робота відхиляється, а здобувач підлягає притягненню до відповідальності (включно з відрахуванням з університету відповідно до п. 7.5 Положення про академічну доброчесність (2026)).

3.3. Використання інструментів штучного інтелекту (ШІ)

Застосування генеративних платформ штучного інтелекту під час підготовки кваліфікаційної роботи унормовано п. 6.2 Положення про академічну доброчесність (2026) та Інституційним регламентом використання сервісів на основі штучного інтелекту в Херсонському державному університеті ХДУ (2025).

Академічна прозорість. Використання сервісів ШІ дозволяється виключно як допоміжний інструмент (для пошуку ідей, коректури стилю чи первинного аналізу даних) за умови обов'язкового зазначення про це у вступі та коректного маркування відповідних матеріалів.

Заборона академічного обману. Приховане використання ШІ, подання згенерованого ШІ тексту, коду чи графічних матеріалів як результату власної дослідної праці прямо кваліфікується як академічний обман, несамостійне

виконання та академічний плагіат і тягне за собою відмову в допуску до захисту.

3.4. Підписання КЕП та оприлюднення в репозитарії (eKhSUIR)

Згідно з п. 8.11 та п. 10 Положення про кваліфікаційну роботу (проєкт) (нова ред. від 30.09.2026 № 552-Д) встановлено наступний процедурний регламент:

Вимога КЕП та терміни. Не пізніше ніж за 3 робочі дні до запланованого дня захисту кваліфікаційна робота, підписана кваліфікованим електронним підписом (КЕП) здобувача, оприлюднюється у відкритому Інституційному репозитарії ХДУ (eKhSUIR).

Умова допуску. Контроль допуску здобувача до атестації здійснюється за 3 робочі дні до захисту. Безпосередній захист є неможливим без підтвердженого факту оприлюднення роботи з КЕП у репозитарії.

4. КРИТЕРІЇ ТА ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Оцінювання результатів захисту кваліфікаційної роботи здійснюється за 100-бальною шкалою з подальшим переведенням у національну шкалу та шкалу ЄКТС відповідно до Порядку оцінювання результатів навчання (2026):

Оцінка за шкалою ECTS	**За 100-бальною системою**	**Оцінка за національною шкалою**
A	90 – 100	Відмінно
B	82-89	Добре
C	74-81	
D	64-73	Задовільно
E	60-63	
FX	35-59	Незадовільно
F	1-34	Незадовільно

4.1. Структура розподілу балів

Підсумкова оцінка за захист кваліфікаційної роботи (максимум 100 балів) складається з трьох оцінювальних блоків відповідно до Таблиці 4 Положення про кваліфікаційну роботу (проєкт) (нова ред. від 30.09.2026 № 552-Д).

№	Показники та критерії оцінювання	Макс. бал
	ЯКІСНІ ПАРАМЕТРИ РОБОТИ	**50 балів**
1	Аргументація актуальності теми, її теоретичної і практичної цінності	5 балів
2	Достатність використання вітчизняних та зарубіжних наукових джерел, Web-ресурсів	5 балів
3	Необхідність і достатність емпіричних даних для розв'язання визначених завдань	5 балів
4	Обґрунтованість методики дослідження та наукових методів пізнання	5 балів
5	Обґрунтованість аналізу, логічність та інтерпретація отриманих результатів	5 балів
6	Відповідність підсумкових висновків поставленим завданням дослідження	5 балів
7	Аргументованість рекомендацій і пропозицій практичного характеру	5 балів
8	Наявність зв'язку з науковими програмами, планами, кафедральними темами	5 балів
9	Відповідність структури роботи обраній темі, грамотність та витриманість стилю	5 балів
10	Якість оформлення роботи відповідно до вимог ДСТУ та Положення № 552-Д	5 балів
	ПУБЛІЧНИЙ ЗАХИСТ	**50 балів**
11	Лаконічність, логічність та вільне володіння матеріалом у виступі здобувача	15 балів
12	Якість демонстраційного/презентаційного матеріалу (мультимедійна презентація)	10 балів
13	Глибина, вичерпність і точність відповідей на запитання членів ЕК	15 балів
14	Уміння вести наукову полеміку, аргументувати власну позицію під час захисту	10 балів
	ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА	**Умова**

	ДОБРОЧЕСНІСТЬ	**допуску**
15	Самостійність і планомірний, систематичний характер роботи здобувача над темою	Обов'язково
16	Своєчасність підготовки роботи до захисту та подання КЕП у репозитарій	Обов'язково
17	Дотримання норм академічної доброчесності та Політики використання ШІ	Обов'язково
	ПІДСУМКОВИЙ МАКСИМАЛЬНИЙ БАЛ	**100 балів**

5. ПОРЯДОК ОСКАРЖЕННЯ (АПЕЛЯЦІЇ) РЕЗУЛЬТАТІВ АТЕСТАЦІЇ

Право здобувача вищої освіти на оскарження процедури проведення та результатів оцінювання підсумкової атестації регламентується Порядком оскарження (від 07.09.2020 № 802-Д) та розділом 13 Положення про академічну доброчесність (2026).

Терміни подання заяви. У разі незгоди з виставленою оцінкою або порушення процедури захисту здобувач має право подати письмову апеляційну заяву на ім'я проректора з навчальної та науково-педагогічної роботи не пізніше наступного робочого дня після оголошення результатів захисту.

Подання в дистанційному режимі. В умовах змішаного або дистанційного навчання апеляційна заява, підписана Електронним цифровим підписом (ЕЦП / КЕП) здобувача, надсилається на корпоративну адресу заступника декана з навчальної роботи.

Розгляд апеляційною комісією. Для розгляду апеляції наказом ректора (розпорядженням проректора) утворюється Апеляційна комісія у складі не менше 4 осіб (включаючи представників студентського самоврядування). Засідання проводиться протягом 3 робочих днів.

Прийняття рішення. За результатами розгляду комісія ухвалює остаточне рішення: залишити попередню оцінку без змін або змінити оцінку на нову з оформленням відповідного протоколу. Рішення Апеляційної комісії є остаточним і подальшому оскарженню не підлягає.

6. ТИПОВІ НЕДОЛІКИ ТА ТЕХНІЧНІ ПОМИЛКИ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ РОБІТ

Під час підготовки кваліфікаційної роботи здобувачам слід уникати типових структурних, змістових та оформлювальних недоліків, що призводять до зниження підсумкового бала:

- недоліки оформлення: невідповідність берегів сторінки, некоректні відступи, помилки у бібліографічному описі джерел;
- змістові та структурні хиби: поверхневий вступ, відсутність зв'язку між метою і висновками роботи, відсутність аналізу останніх наукових публікацій за останні 3–5 років, неповна джерельна база, неефективне використання методологічного інструментарію;
- хиби публічного захисту: перевищення регламенту виступу (понад 10 хвилин), відсутність чітких відповідей на критичні зауваження рецензента, зачитання доповіді з аркуша без візуального контакту з комісією, неналежне оформлення слайдів презентації.

Оцінювання кваліфікаційної роботи (проєкту) щодо критерію етичного аспекту та дотримання норм академічної доброчесності регламентується Порядком виявлення та запобігання академічному плагіату у науково-дослідній та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти.

Оцінка здобувача за кваліфікаційну роботу (проєкт) формується на основі оцінки наукового керівника, рецензента та захисту, що регламентується Порядком оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Херсонському державному університеті.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основні джерела

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII (з наступними змінами та доповненнями).
2. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII (з наступними змінами та доповненнями).

3. Закон України «Про авторське право і суміжні права» від 01.12.2022 № 2811-IX.
4. Положення про кваліфікаційну роботу (проєкт) у Херсонському державному університеті (затверджено наказом ХДУ від 09.10.2020 № 953-Д у новій редакції наказу від 30.09.2026 № 552-Д).
5. Порядок оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Херсонському державному університеті (затверджено наказом ХДУ від 30.09.2026 № 550-Д).
6. Положення про академічну доброчесність Херсонського державного університету (затверджено наказом ректора ХДУ від 02.09.2026 № 426-Д).
7. Порядок запобігання академічному плагіату в навчальних і наукових роботах здобувачів вищої освіти ХДУ (затверджено наказом ректора ХДУ від 30.04.2025 № 219-Д).
8. Інституційний регламент використання сервісів на основі штучного інтелекту в Херсонському державному університеті (затверджено наказом ректора ХДУ від 27.05.2025 № 266-Д).
9. Загальні політики використання штучного інтелекту в навчанні, викладанні й дослідженнях у Херсонському державному університеті. Івано-Франківськ, 2023.
10. Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (затверджено наказом Мінекономіки від 23.12.2020 № 2736, у новій редакції МОН України від 29.08.2024 № 1225).
11. Про затвердження концептуальних засад реформування історичної освіти в системі загальної середньої освіти. Наказ МОН України від 30.07.2024 № 1072.
12. Штучний інтелект у закладах вищої освіти: рекомендації для викладачів, студентів і працівників ЗВО / МОН України, Мінцифри. Київ, 2024. 24 с.

13. Лях С. Р. Методологія історії: класика і практика : навчальний посібник. Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 130 с.
14. Віднянський С. В., Лисенко О. Є., Мартинов А. Ю. Український проєкт. Цивілізаційні фронтири та соціокультурні екстреми XX – початку XXI століть. Аналітична доповідь / НАН України. Інститут історії України. – Київ: Інститут історії України, 2022. – 128 с.
15. Водотика С. Г., Менделенко В. В., Волосевич І. І., Савенок Л. А. Писемна давня історія Херсонщини. Кочовий світ Херсонщини : навчально-методичний посібник. Херсон : ФОП Вишемирський В. С., 2021. 166 с.
16. Плохій С. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності / Пер. з англ. Р. Клочко. – Харків, 2016. – 496 с.
17. Україна в міжцивілізаційних дискурсах античності, середньовіччя та раннього модерну / Відп. ред. В. Смолій. НАН України. Інститут історії України. – Київ: Інститут історії України, 2022. – 568 с.
18. Шандра В., Аркуша О. Україна в XIX столітті: людність та імперії / НАН України. Інститут історії України. – Київ: Академперіодика, 2022. – 436 с., 96 с. іл. – (Україна. Нариси історії).

Допоміжна література

1. Батенко Г. В. Повстання 1929 року в Палестині: релігія, економіка, політика у викладанні історії. *Актуальні проблеми історичної освіти*. Херсон : Вид-во ХДУ, 2021. С. 5–7.
2. Бойков Ю. А. Теоретичні аспекти розгляду понять «держава» і «народ» при викладанні історико-правових дисциплін. *Актуальні проблеми історичної освіти*. Херсон : Вид-во ХДУ, 2021. С. 13–17.
3. Головко В. В., Якубова Л. Д. Україна і виклики посттоталітарного транзиту (1990–2019) / НАН України, Ін-т історії України. Київ : Академперіодика, 2021. 592 с.

4. Даниленко В. М. та ін. Україна в епіцентрі протистояння світових систем (1939–1990) / НАН України, Ін-т історії України. Київ : Академперіодика, 2021. 544 с.
5. Єфіменко Г. Г. та ін. Україна й українці в постімперську добу (1917–1939) / НАН України, Ін-т історії України. Київ : Академперіодика, 2021. 620 с.
6. Заборонити рашизм / за заг. ред. В. Піскун. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2023. 252 с.
7. Кузовова Н. М. Голодомор 1932–1933 років на Херсонщині : монографія. Суми : Університетська книга, 2023. 372 с.
8. Літопис цивільного спротиву Херсона у вимірах повномасштабної агресії росії проти України у 2022 році / упоряд. О. В. Черемісін. Суми : Університетська книга, 2023. 482 с.
9. Херсон 2022: з Україною в серці / упоряд.: Г. М. Михайленко, О. В. Черемісін. Херсон : Університетська книга, 2024. 306 с.
10. Gómez Carrasco, C. J., Monteagudo Fernández, J., & Moreno Vera, J. R. (2023). *Teaching history to face the world today: Socially-conscious approaches, activity proposals and historical thinking competencies*. Peter Lang International Academic Publishers. 270 p.
11. Gómez, C. (2023). *Re-imagining the teaching of European history: promoting civic education and historical consciousness*. Taylor & Francis. 247 p.

Інтернет-джерела

1. Офіційний вебпортал Міністерства освіти і науки України. URL: https://mon.gov.ua/
2. Інституційний репозитарій Херсонського державного університету (eKhSUIR). URL: https://ekhsuir.kspu.edu/
3. Корпоративний електронний сервіс ХДУ (KSU24). URL: https://ksu24.kspu.edu/

4. Платформа дистанційного навчання ХДУ (KSU Online). URL: https://ksuonline.kspu.edu/
5. Офіційний вебсайт Інституту історії України НАН України. URL: http://history.org.ua/uk
6. Офіційний вебпортал Державної архівної служби України. URL: https://archives.gov.ua/
7. Національна бібліотека України імені І. В. Вернадського. URL: http://www.nbuv.gov.ua/
8. Наукова бібліотека Херсонського державного університету. URL: http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library.aspx
9. Енциклопедія історії України [Електронний ресурс] / Інститут історії України НАН України. URL: http://www.history.org.ua/

Гарант ОП _____ Олег БОЙКОВ
(Підпис)